

Hallå, det här är nyhetspödden Dagens Eko. Nu börjar vi.

Rickard, varför är den ökända ryska Wagnergruppen så aktiv i Afrika?

Det är ett sätt att skaffa snabba inkomster från bräckliga fattiga länder i form av guld eller diamanter.

Det här är Dagens Eko med Robin Olin.

Idag, Wagnergruppens guldsuggling som gör det potenskrigsmaskin.

Du kan se här på april 16, en dag efter att fattningen begann i Kharton, en russisk elusions 76-transportplan på Eljofre bas i Libia.

Den var tidigare identifierad av amerikansk intelligens som en vagnebas.

Det är den 16 april. På satellitbilder från gruppen All Eyes on Wagner, som kartlägger en privata ryska armen, så syns ett ryskt transportflygplan parkerat på en vagnebas i Libia.

Genom att följa det här planets rörelser går det att få en inblick i vagnergruppens roll i kriget som brutit ut i Sudan.

Under några dagar i april rörs det här planet från en flygbas i Syrien tillbaka till vagnebasen i Libien för att sen ge sig av mot just Sudan.

Källor berättar för amerikanska CNN hur planet där släpper vapen från luften till den paramilitära styrka som just nu strider mot armen i Sudan.

Gäster Richard Myrenbey, Afrika correspondent.

Och Richard, många har nu vid det här laget hört talas om den ryska vagnegruppen och deras roll i kriget i Ukraina där de blivit en stor del i det här brutala angreppskriget.

Men om vi ska förstå vad de egentligen håller på med i Afrika, var börjar den historien?

Embryotree här är ju då annekteringen av krim 2014.

Då är det infördes ganska omfattande sanktioner mot Ryssland.

Och Ryssland insåg att vi måste få alternativa inkomstkällor utanför det här normala finansiella systemet.

Och då tittade man sig omkring i världen och fann en rad länder som är fattiga, bräckliga, korrupta, kanske under olika former av hot som också har naturliggångar som är relativt lätt exploaterade i första hand guld eller diamanter.

Och då blev Afrika den absolut främsta spelplanen för vagnegruppen och det kanske tydligaste exemplet är då centralafrikanska republiken där de funnits sen 2018.

A long side the army of the Central African Republic we can now see white men with masks.

A shadow army that serves the Kremlin without officially doing so.

Jag var där då våren 2021 och såg själv då de här vagnesoldaterna i huvudstaden Bangi där de stod utanför de olika vägsperre och så, det var ganska bistra hårda män som dundrade fram i fordon med tung beväpning.

Jag satt på ett fik där, det är egentligen det enda fiket i Bangi som håller en klassisk, malfransk stil med små kafébord

där man surferar croissantor, det heter Le Grand Café.

Och där satt jag och en massa andra människor i lugna ro och småpratade och zippade på cappuccino.

När det kom då två vagnesoldater som klev in med raska och baska steg, tungt beväpnade.

Ansikterna var helt täckta, de klev fram till den här glasdisken och beställde något snabbt och från en ganska skakad personal men man fick intrycka att det var inte första gången det här hände och jag är inte säker på att de betalade för det de köpte heller men det som också var talande var att ingen vågade se de här två vagnesoldaterna i ögonen.

De är liksom fruktade på något sätt.

Alltså är det liksom, man ser dem för att de är blånda ryssar som pratar ryska eller hur identifierar du en vagnesoldat?

Nej men det är väldigt enkelt, de är oftast maskerade och de är som du säger, blånda, men de ser väldigt hårda ut och de vill inte prata med någon.

Jag har ju stött på många västerländska soldater och ofta så går det att prata mer om, går det att möta dem det går att säga bonjour, kom och sa va här är det bara som en mur, de inger fruktan.

Alltså vagnegrupperna och rysslan har varit väldigt framgångsrikt i att installera och knuffa bort Frankrike i då fransktalande länder och det följer liksom en ganska tydlig modell.

Först är det en ganska medveten desinformationskampanj med fejkade nyheter, det är kampanjer på sociala medier där man svartmålar Frankrike, man spelar på de här antifranska känslorna som alltid har funnits i de här tidigare franska kolonierna det har gått i vågorperioder men det bygger man på underblåser.

Hur gör man det då?

Man jobbar på sociala medier, man jobbar på bortgav små pajafilmer på Youtube till exempel.

Vad är det för pajafilmer?

Det här är en ganska enkelt animerad kortfilm som visar en väldigt irriterande rotta som sitter i hemmet hos en burkinier eller skulle kunna vara en malja som försöker hanka sig fram i vardagen, i tillvaro och den här rottan växer i styrka och kallas för Emmanuelle.

Vilket gör en tydlig koppling till Frankrikes president Emmanuelle Macron och den här rottan tar över och vill ta över huset och knuffar bort den här burkinien eller maljen och då kommer den ryska vagnesodaten in med en fjolåda och i den här fjolådan så har vi en stor slägga

som man använder för att slå ihjäl den här rottan med.

Så det är en tecknad serie där en vagnesoldats slår ihjäl en rotta med en slägga?

Ja, det är ett exempel på det.

Och sen så följer man upp den här antifranska stämningen med lukrativa gruvkontrakt, ofta det handlar om guld och diamanter och sen i en tredje fas så förstärker man det här med ett militärt samarbete.

Så att såg sin modellen ut i flera av de här länderna där vagngruppen och Ryssland har etablerat sig?

När det gäller vagngruppen så har det ju alltid också funnits någon slags mystik eller hur kring den vad som egentligen är öppet och vad som sker är dålda.

Hur är det i Afrika? Vet man vad de gör och inte?

Nej, man vet ju inte exakt vad det är de gör.

Det är ju någon hybrid av en militärstyrka och ett affärsimperion där man exploaterar och gruver det allt från centrala afrikanska republiken till Mali och till Sudan.

Jag tycker man kan se vagngruppen litegrann som en murbrecka i en rysk aggressiv utrikespolitik där man skickar först vagngruppen för att testa, ta kontakter, att hitta sin man på plats.

Militärledaren i Malia, Simigoyta och den nya militärledaren i Burkina Faso, Ibrahim Traoré, att de har haft kontakter med vagngruppen långt innan de tog makten.

Man kan se litegrann som att det här är Rysslands män som tagit makten i de här ganska fattiga sköraländerna.

Det finns alltså här som du beskriver som en väldigt tydlig spelbok.

Alltså ett manus för hur vagngruppen kommer in i de här länderna som slutar då med om jag förstår rätt att man skickar militärer från vagngruppen.

Och om vi tar oss då till det aktuella exemplet nu, kriget som startat i Sudan.

Hur går det till när vagne etablerar sig i Sudan?

Ja, det här går och drar tillbaks åtminstone till 2017.

Då man anser att vagngruppen etablerades i Sudan för första gången.

Den dåvarande diktatorn Omar Albarski som hade styrt Sudan i flera decennier, han besökte då Putin i Sochi.

Och då planterade han hela den här idén om att Sudan skulle kunna vara Rysslands väg in i Afrika då och till en början så skedde det här väldigt diskret.

I första hand då via ett gruvföretag som kallas Miro Gold som då samägs med vagngruppen och den här milisen som nu mera alla känner till Rapid Support Forces som då leds av Mohamed Hamdant Aghalo.

Och vad händer sedan? Vad gör vagngruppen i Sudan?

Så vagngruppen etablerar då det här gruvsamarbetet och de verkar väldigt mycket i en skuggvärd bortanför det här officiella och öppna.

Det har varit återkommande rapporter om mer eller mindre illegal utförsel av guld från Sudan

i en stor omfattning.

Allt det här hanteras då via det här samägda bolaget Miro Gold där då vagngruppen till exempel är satt att bevaka

de här gruvorna i nordvästra delen av Sudan.

Och det finns också vitningsuppgifter om

att den här gamla sovet och ryska flagga

ska varje veta av de här företagens anläggningar.

Och det gör då att man i princip kan flyga in plan

fullastade med ryska vapen

och sen flyga ut med guld helt odeklarerat

helt utan insyn, helt utan att Sudan då får

skatteinkomsten från den här exporterna av guld.

Det var rätt pikant då för jag tror att det var något år sedan

som det avslöjade så ett plan som stod i karton

som var fullastat med, visade sig, guld.

Det var gömt under kartongen med kakor.

Det var ett ton guld på det här planet.

Och det var på väg att flyga ut när den här upptäckte.

Ett ton guld?

Ett ton guld.

Och vissa beräkningar visar då på att

det har varit minst 16 såna här flygningar

under bara ett och ett halvt år.

Det är svårt att veta exakt naturligtvis.

Och vad händer med det här guld sedan då?

Vad gör vagngruppen med det? Vet du det?

Det där är ju lite av ett mysterium.

Alltså det är mycket tyder på att det är

mest av det här först ut till en flygbas i Syrien.

Men sen så tättnar dimmorna lite en av

vad av yttrar vagngruppen och ryssland det här guld.

Sen vet vi inte. Kanske först är det direkt in till

till Ryssland och förstärker då den här valutaservisen.

En inte omöjligt scenario att det först vidare

till förena det här rabemiraten som varit

nära allierat med Rapid Support Forces till exempel

och haft stora ekonomiska intressen i Sudan.

Det här vet vi inte.

Alltså kan Putin och Ryssland använda sig av det

också i kriget Ukraina på något sätt?

Jag tycker att det finns en uppenbar koppling här

att guld och diamanter direkt finansierar

kriget i Rysslands invasion av Ukraina.

Vad finns det för intressen hos

de här Rapid Support Forces då i Sudan
att ha det samarbetet?
Nej men det är ju uppenbart att se vagngrupp
ge då militärträning, militärvapen
samtidigt som de samarbetar då och ge
Mohammed Hamdan Dagaló inkomster från det här guld
så att man skapar sig en helt autonom ekonomi
där man är liksom oberoende av alla andra spelare
och kan då bygga upp den här militära styrkan
som är på ungefär hundra tusen man.
Man blir en helt autonom spelare
på den sydanesiska politiska scenen.
Och då kommer vi till det
vi har sett utspela sig i Sudan
de senaste veckorna.
När den här paramilitärgruppen
som haft det här samarbetet
runt guld med vagner hamnat
i ett krig med armen i landet.
Vilken roll spelar vagner
i det nu?
Så det vet vi inte riktigt.
Vi vet att de har fört in vapen
till Rapid Support Forces.
Javgeni Prigorsin som då är ledare
för vagnergruppen, han hävdar
att det inte finns några vagnersoldater
i Sudan, han har inte funnits på några år.
Men mycket av det han säger
ska man ta med nypa salt, har det visat sig.
Och alltid när striderna brakar löser
är det svårt att få någon klar bild.
En del talar om att vagnergruppen
håller sig undan, att de agerar försiktigt
kulisserna, andra menar själva verket
att det är vagnergruppen som har drivit
på allt det här.
Rapid Support Forces och Mohammed Hamdad
Dagaló är deras man på plats
som nu hade chansen att ta makten.
Vi har alla ingredienserna här.
Han har hundra tusen man
under sitt befäl
som tränats och fått militärt stöd

av wagnergruppen. Man har egna inkomster från guldgruvorna då via ett samarbete med wagnergruppen. Och det här var då kanske chansen eller möjligtvis sista chansen för då Mohammed Hamdad Dagaló Rapid Support Forces och wagnergruppen att ta makten i Sudan.

Och om man ska följa då det här vad ska man säga, wagnermanuskriptet hur man har gått igenom de här olika stegen i andra afrikanska länder. Vad skulle bli den önskade utkomsten från wagner- och rysslandsperspektiv av Sudan?

Ja, det man får då en rysslandstrogen ledare på plats i Sudan som röstar för ryssland i FN till exempel.

Mali har ju då röstat emot flera FNS-solutioner som fördömde rysslands invasion av Ukraina till exempel.

Man kan då få en säker och stabil inkomst av guld, helt odeclarerat. I Sudan så skulle man också kunna få en flottbas vid port Sudan i röda havet, vilket då har en stor strategisk betydelse.

Det ligger då vid en av världens mest trafikerade ledare mot Suezkanalen, som då ryssland skulle kunna få tillgång till.

Och det här skulle då vara för rysslandsdelen strategisk seger.

Det är den 24 april USA-s utrikesminister Anthony Blinken håller en gemensam presskonferens med Kenya-s utrikesminister Alfred Motua framför amerikanska och kenianska flaggor.

Utrikesminister Blinken berättar om de amerikaner som hastigt evakuerats från striderna i Sudan. Och så uttrycker han sin oro över att just ryska vagnergruppen nu är en stad, en stad, inte bara i Sudan. Vagnergruppen sprider mer död och förstörelse i Sudan och andra länder i Afrika, säger Blinken. Och Kenya-s utrikesminister drar paralleller mellan det som nu sker i Sudan och det som hänt i Ukraina. Vad blir nästa land, frågar han sig. Och pekar ut Sudan som en spelplats för internationella intressen. Men rysslands utrikesminister Sergej Lavrov han säger och sin sida att Sudan och andra länder i regionen har all rätt att begära hjälp från vagnergruppen. Men Richard, vad skulle du säga är den större planen nu när det gäller vagners och rysslands närvaro i Afrika i stort? Ja, men det är ju att fortsätta etablera sig i en rad afrikanska länder. Och det är slående att det här växer. Jag har ju många kontakter på sociala medier och det är då till exempel Kongo. Men det finns en stor antifranska känslor just nu och ganska pro-ryska känslor.

Så det här är någonting som man har spelat väldigt effektivt på och det kommer att fortsätta. Och det talas nu om att wagnergruppen har eller kommer att etablera sig i Burkina Faso. Och det talas då om att ryssland tänker fortsätta den här expansionen. Vad betyder det här för civilbefolkningen de som lever i de här länderna? Ja, det betyder att vilket inte blir bättre. I fallet Sudan visar i sig då att de här den här enorma guldexporten som är helt odeklarerad, inte kommer landet till del. I fallet Malis visar i sig att de här vagneslurkorna på plats inte kan hantera hotet från islamistiska terrorgrupper utan det blir snarare värre. I fallet Burkina Faso så kommer det uppgifter om att det har blivit en mer repressiv stämning. Att man är hårdare press på lokala journalister. I fall så har det också slängt ut en rad stora franska nyhetskanaler där. Frans Frans van Kett och TV Sankt Mond och så vidare. Det får inte sända där längre. RFI får inte sända där längre. Det är några av de konsekvenserna man kan se där vagnegrupperna har etablerat sig. Men om det nu pågår en slags strategisk kamp här mellan ryssland och väst när det gäller Afrika. Har ryssland på något sätt redan vunnit eller hur ser det ut? Hela den här satsningen

från ryssland
påverkar ju också väldigt mycket av
hur det går i Ukraina-kriget.
Nu väntar vi ju en stor ukrainsk
våröffensiv.
Är det så att ryssland trycks tillbaka
och kanske också i förlängningen
helt förlorar
kriget i Ukraina då finns ju risken
eller möjligheten
att hela den här idén
med vagngrupper som den här murbräcken
i en rysk utrikespolitik
faller samman.
Och ryssland kanske inte då framstår
längre som den här
attraktiva samarbetspartner
för många länder
som verkar för länder som Malia och Burkina Faso.
Men det här vet vi inte än.
Och allt det här hänger
samman på något sätt.
Från rysslands invasion av Ukraina
och de här guldgrupperna i centrala
afrikanska republikan är eller i Sudan?
Just det.
Vagners framtid och öde kan också avgöras
på slagfältet i Ukraina.
Precis.
Tack så mycket, Rickard.
Tack tack.
Programledare var Robin Olin,
gäst Rickard Myrenberg och vi som
producerade heter Ludvig Jansson
och Katja Magnusson.
För mer om den ökända ryska
vagngruppen, rekommenderar vi
korsbandenterna Ryssland.
Den podden hittar du också i appen
Sveriges Radioplay.